

Til Kunnskapsdepartementet

09.juni 2026

Innspill fra Mat og helse i skolen. Fase 4: Felles rammeplan for lærerutdanningene - Arbeid med mer overordnet styring av lærerutdanningene

Overordnede innspill

Støtte

- Vi støtter at praktiske og estetiske fag løftes som sentrale for en mer praktisk, variert og relevant skole, i tråd med Meld. St. 34.
- Vi støtter at estetiske læringsprosesser og praktiske arbeidsformer omtales som viktige i alle fag.
- Vi støtter forslaget om et eget underkapittel for praktiske og estetiske fag, og at dette underkapitlet tydelig bør kobles til grunnskolelærerutdanningene.

Ønsker / forbedringspunkter

- Det bør være obligatorisk å velge minst ett praktisk og estetisk fag (30 sp) i grunnskolelærerutdanningen. Lærere som har kompetanse og erfaring med undervisning i praktiske og estetiske fag er en viktig ressurs inn mot en mer praktisk skole. Det bør derfor etterstrebtes at alle lærere har studiepoeng i et av de praktiske og estetiske fagene, *og med mulighet til å velge flere.*
- Det bør stilles krav om formell kompetanse hos lærere som underviser i praktiske og estetiske fag, inkludert mat og helse. Dagens mangel på formell fagkompetanse i skolen krever både utdanningsreformer og systematisk etterutdanning.
- Estetiske læringsprosesser bør presiseres i hoveddelen, slik at alle lærerutdanninger forpliktes til å gi studentene erfaring med praktiske og estetiske arbeidsformer.

Innspill til underkapittel for lærerutdanning trinn 1-4

Støtte

- Positivt at estetiske opplevelser, kreativitet og estetiske læringsprosesser og metoder løftes frem som sentrale i begynneropplæringen.
- Positivt at det legges vekt på lek, utforskning og helhetlige læringsprosesser, som også er grunnleggende for mat og helse.

Ønsker / forbedringspunkter

- De praktiske og estetiske fagene nevnes ikke eksplisitt. Det bør tydeliggjøres at mat og helse er en del av skolens praktiske og estetiske grunnlag, også på småtrinnet.
- Det bør fremgå at lærere på 1-4 må ha kompetanse i å bruke praktiske og estetiske arbeidsformer, også i fag som mat og helse der grunnleggende ferdigheter utvikles gjennom sansing, utforskning og skapende arbeid.

Innspill til underkapittel for lærerutdanning trinn 5-7

Støtte

- Vi støtter at praktiske og estetiske arbeidsformer fremheves som viktige for motivasjon, mestring og dybdelæring på mellomtrinnet.
- Vi støtter at undervisningen skal være variert, utforskende og praktisk orientert.

Ønsker / forbedringspunkter

- Det bør sikres at fagdidaktikk i praktiske og estetiske fag inngår i utdanningen for trinn 5-7.

Innspill til underkapittel for lærerutdanning trinn 8-10

Støtte

- Vi støtter vektleggingen av relevans, elevaktivitet og praktisk læring på ungdomstrinnet.

Ønsker / forbedringspunkter

- Det estetiske er ikke nevnt i det hele tatt i utdypingen av kjernekompetanser. Dette er en betydelig mangel.
- Ungdomstrinnet trenger lærere som behersker både praktiske og estetiske læringsprosesser, fordi dette er avgjørende for motivasjon, mestring og overgang til videregående opplæring.
- Det bør integreres krav om minst en praksisperiode med fokus på praktisk-estetiske arbeidsformer i alle lærerutdanninger som kvalifiserer for trinn 8-10. Dette sikrer at alle nyutdannede lærere får noe erfaring med praktiske og estetiske arbeidsmåter, noe som bør etterstrebes når man ønsker en mer praktisk skole.

Innspill til utredningen om praktiske og estetiske fag i lærerutdanningen

Støtte

- Vi støtter forslaget om et eget underkapittel for praktiske og estetiske fag.
- Vi støtter utredningens tydelige understrekning av at estetiske læringsprosesser og praktiske arbeidsformer er relevante i alle fag.
- Vi støtter at underkapitlet kobles til grunnskolelærerutdanningene, slik at kompetansen kan brukes på tvers av utdanningsløp.

Ønsker / forbedringspunkter

- Dersom praktisk-estetiske elementer kun ligger i et eget underkapittel, risikerer man at andre lærerutdanninger får for lite systematisk opplæring i disse arbeidsformene.
- Det er bekymringsfullt at det ikke finnes en egen LUPE-utdanning i mat og helse. Dette gjør det desto viktigere at mat og helse ivaretas i både:
 - underkapitlet for praktiske og estetiske fag
 - grunnskolelærerutdanningene
 - nasjonale retningslinjer

- Praktiske arbeidsformer og estetiske læringsprosesser bør i enda større grad synliggjøres i hoveddelen, slik at alle studenter, uavhengig av studieretning, får erfaring med disse arbeidsformene.

Avslutning

Mat og helse er et sentralt praktisk og estetisk fag som gjennom en alternativ læringsarena bidrar til livsmestring, bærekraft, helsekompetanse, kulturforståelse og praktisk problemløsning. For å sikre kvaliteten i faget og bidra til en mer praktisk skole, må lærerutdanningen gi studentene solid kompetanse i praktiske og estetiske arbeidsformer, fagdidaktikk og vurdering.

Dette krever en tydelig rammeplan, og krav til kompetanse i lærerutdanningene.

Hilsen

Merte H. Helland

Leder i organisasjonen mat og helse i skolen